

A KÚRIA mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.V.35.030/2014/4.szám

Kúria a dr. Rézmovits Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Bagyinka Péter jogtanácsos által képviselt Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kiemelt Adó- és Vám Főigazgatósága alperes ellen adóügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2013. október 03. napján kelt 26.K.31.664/2013/3. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 5. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 26.K.31.664/2013/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 10.000 (azaz tízezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 422.200 (azaz négyszázhuszonkettőezer-kettőszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

Nagy László és Nagyné Márki Tímea /a továbbiakban: adós/ 2007. november 14-én megvásárolták a lakóingatlant 7.400.000 Ft vételárért. A szerződés szerint adósok a vételár kifizetésére támogatást és banki hitelt igényeltek.

A felperes, a Bank Nyrt. /bank/ és az adósok 2007. december 10. napján ingatlan jelzálogjoggal biztosított, devizában nyilvántartott lakáshitel kölcsönszerződést kötöttek, amelyben foglaltak alapján a kölcsön összege 6.600.000 Ft, abból 2.580.000 Ft-ra a Magyar Állam készfizető kezességét vállalt. Az adósok kötelezték magukat annak tűrésére, hogy a felperes javára az ingatlanra 4.020.000 Ft és járulékai erejéig jelzálogjog és azt biztosító elidegenítési és terhelési tilalom került bejegyzésre.

Adósok 450.000 Ft otthonteremtési támogatásban részesültek, amely összegre az ingatlan-nyilvántartásban a felperest követően, a Magyar Állam javára jelzálogjogot, elidegenítési és terhelési tilalmat jegyezték be.

Az adósoknak a Megyei Rendőr-Főkapitányság /a továbbiakban: munkáltató/ a 2009. július 8. napján kötött megállapodásuk alapján 400.00 Ft munkáltatói kölcsönt nyújtott. Az ingatlan-nyilvántartásban a munkáltató javára 2008. október 20-i hatállyal a felperest illetve a Magyar Államot követő rangsorban a munkáltatói hitel biztosítására jelzálogjog került bejegyzésre, amelyhez a felperes 2008. október 18-án hozzájárult.

Az adósok törlesztési kötelezettségüknek nem tettek eleget, ezért a felperes a kölcsönszerződést 2012. június 11-én felmondta, és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kiemelt Adózók Adóigazgatóságánál /a továbbiakban: elsőfokú hatóság/ az állami kezességvállalásból eredő jogainak érvényesítésére, 4.222.449 Ft tőke és 957 Ft napi növekmény összegre kérelmet nyújtott be.

Az elsőfokú adóhatóság a pénzügyhatárnál az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény /a továbbiakban: Art./ 117.§-ának /1/ és /3/ bekezdése alapján az állami garancia beváltásához kapcsolódó ellenőrzés lefolytatását rendelte el, amelynek eredményeként a 2012. november 8. napján kelt határozatával a felperes kérelmét elutasította.

A fellebbezés folytán eljáró felperes a 2013. március 11-én kelt határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Döntését az Art. 117.§ /1/, /3/ bekezdései, a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény /a továbbiakban: Hpt./ 78.§ /1/, /4/ bekezdései, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény /a továbbiakban: Vht./ 165.§-a, 167.§-168.§-ai, 170.§ /1/ bekezdése, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény /a továbbiakban: Ptk./ 273.§ /2/ bekezdése alapján hozta meg. Indokolása szerint az államilag garantált hitelrész nincs biztosítva zálogjoggal, szemben a bank követelésével. A felperes a kezes érdekeit figyelmen kívül hagyta, amikor beleegyezett egy munkáltatói kölcsönt biztosító jelzálogjog bejegyzésébe, felróható magatartása miatt a kezes helyzete így terhesebbé vált, mint a kezesség elvállalásakor volt. Amikor a bank a kezesség beváltását kéri - ha azt az adóhatóság engedélyezi -, akkor a kezes követelése elválik a bank követelésétől, tekintettel az államilag garantált hitelrész nem biztosított voltára. Az adóhatóság követelése tehát a banknak történő teljesítést követően kielégítési sorrendben a Vht. 165.§ e) pontjába kerül, azaz csak más adó és társadalombiztosítási követelésként számíthat a megtérülésre, amelyet megelőző az adós által felvett munkáltatói kölcsönt biztosító jelzálogjog kielégítése is. A hozzájárulás

körében a felperes aktív magatartást tanúsított, beleegyezett a jelzálogjog bejegyzésébe akként, hogy maga semmilyen módon nem került hátrányosabb helyzetbe, kizárólag a kezes. A hitel utógondozása során tehát a felperes olyan magatartást valósított meg, amely nem felelt meg a szakmai gondosságnak, ezáltal kérelme nem volt teljesíthető.

A felperes keresetében a határozatok megváltoztatásával, illetve hatályon kívül helyezésével kérelme teljesítését kérte. Álláspontja szerint kérelme megalapozott, jogsértő magatartást nem valósított meg. Az adóhatóság túlterjeszkedett hatáskörén, nincs jogszabályi lehetősége az indokolása szerinti elutasításra, sem a Hpt.-re, sem a Ptk.-ra való hivatkozása nem alapozhatja meg a döntését.

Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével a keresetet elutasította. Indokolása szerint az adóhatóság megalapozott és érdemben jogszerű döntést hozott.

A felperes felülvizsgálati kérelmében az ítélet hatályon kívüli helyezését és keresete teljesítését kérte. Lényegében megismételte és fenntartotta a keresetében foglaltakat. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megsértette az ügyre, illetve az eljárására irányadó jogszabályokat, így a Hpt. 78.§-át, a Ptk. 273.§ /2/ bekezdését, 276.§ /2/ bekezdését, a lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001.(I.31.)Korm. rendelet 24.§ /7/ bekezdését.

Az alperes érdemi ellenkérelmében az ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény /a továbbiakban: Pp./ 274.§-ának /1/ bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria, illetve korábban a Legfelsőbb Bíróság az állami készfizető-kezesség beváltása körében meghozott számos ítéletében kifejtette, hogy a perbelivel egyező, illetve hasonló hitelekhez kapcsolódó állami készfizető kezesség a közjogi elemei miatt nem azonos a polgári jog által szabályozott készfizető kezességgel. Az állam kizárólag a jogszabályokban meghatározott, általa támogatni kívánt célnak és az erre vonatkozó szabályozásnak megfelelő hitelhez biztosítja a készfizető kezességet. Megszűnik tehát az állam helytállási kötelezettsége, ha a támogatni kívánt cél elenyészik, ha a hitel kihelyezésének feltételei a szerződés megkötésekor nem állnak fenn, illetve azt követően megszűnnek. Az állam készfizető kezessége e hitelekhez kapcsolódóan jogszabályon alapul, amelyből következően a hitelt kihelyező banknak, mint

szerződő félnek kell a jogszerű (anyagi jogi és eljárásjogi) feltételek fennálltával megkötnie kölcsönszerződést és a hitel utógondozását teljesítenie.

A Legfelsőbb Bíróság, a Kúria eseti és elvi döntéseiben (BH 213/5/K.17., EBH 2004/1/1074., Kfv.VI.35.641/2012/9., Kfv.VI.39.053/2010/5., Kfv.V.35.574/2012/9., Kfv.V.35.360/2013/7.) rámutatott arra, hogy az adóhatóság az Art. 72.§ /1/ bekezdés c) pontja, 117.§ /1/ és /3/ bekezdése alapján az állami garanciabeváltásra irányuló kérelem elbírálása során vizsgálja a garanciabeváltás jogszabályban előírt feltételeinek teljesülését, amelyből nincs kizárva a Ptk. és a Htp. vonatkozó rendelkezéseinek a bank részéről való betartottságának ellenőrzése sem. Az adóhatóságnak e jogszabályokban foglaltak szerint kifejezetten a "hitelintézet eljárását" kell vizsgálnia, ezért nem terjeszkedik túl a hatáskörén akkor, amikor a kezességvállaláshoz kapcsolódó jogszabályi körben a hitelkihelyezést, a kezességvállalási feltételek fennállását, a hitel utógondozását ellenőrzi, így vizsgálja, hogy a folyósítási feltételek és a kölcsönszerződés fennállása alatt a jogi biztosítékok miként alakulnak, változnak, az állami garanciabeváltás teljesítésének helyzete miként alakul. A felperesnek az elsőfokú bíróság és az adóhatóság által alkalmazott jogszabályi körre, az adóhatóság hatáskörére alapított kifogásai ezért nem alaposak.

A Kúria a perbeli jogkérdés körében elsődlegesen rögzíti: mindig az adott ügy konkrét tényállása határozza meg az irányadó jogszabályokat. A perbeli tényálláshoz nem tartozó jogszabályok értelmezését, okfejtéseket értékelését ezért a Kúria mellőzte.

A Hpt. 78.§ /1/ bekezdése alapján a hitelintézetnek a kihelyezésről történő döntés előtt meg kell győződnie a szükséges fedezetek, illetőleg biztosítékok meglétéről, valós értékéről és érvényesíthetőségéről. A /4/ bekezdés értelmében a kockázatvállalást tartalmazó szerződés tartama alatt a hitelintézet rendszeresen figyelemmel kíséri és dokumentálja a szerződésben foglalt feltételek megvalósulását, beleértve az ügyfél pénzügyi, gazdasági helyzetének alakulását és az /1/ bekezdésben foglaltakat. A Ptk. 273.§ /2/ bekezdése akként rendelkezik, hogy a kezes kötelezettsége nem válhat terhesebbé, mint amilyen elvállalásakor volt.

E jogszabályhelyek alapján az adóhatóság és az elsőfokú bíróság is vizsgálhatta, hogy a felperes a hitel utógondozásakor megfelelően járt-e el, a kezes érdekeire figyelemmel volt-e. Az állami kezességvállalás nem adhat alapot a hitelintézetnek kevésbé körültekintő hitelezési tevékenységre. A Hpt. 78.§ /1/ és /4/ bekezdésében foglaltak be nem tartásával, a szokásos és kötelező szakmai gondosság hiányával folytatott hitelezés az állami

kezességvállalás által nyújtott biztonsággal való visszaélést valósítja meg.

A felek által elismert tény, hogy a hitelszerződés alapján a felperes jelzáloga és az azt biztosító elidegenítési és terhelési tilalom első zálogjogi ranghelyen került az ingatlan-nyilvántartásban bejegyzésre. Az a tény sem vitatott, hogy több, mint fél évvel később történt - a felperes hozzájáruló nyilatkozata alapján - a munkáltatói kölcsön miatti, a munkáltató javára szóló jelzálogjog bejegyzése.

A Vht. 170.§ /1/ bekezdése alapján, ha az ingatlan értékesítéséből befolyt összegből jelzálogjoggal biztosított követelést is ki kell elégíteni, az ilyen követelést - a /3/ bekezdésben foglalt kivétellel - a 165.§ /1/ bekezdés d)-g) pontjában meghatározott követeléseket megelőzően kell kielégíteni. Az adótartozás a Vht. 165.§ /1/ bekezdés e) pontjának rangsorában nyerhet kielégítést, amely követi nemcsak a hitelszerződés szerinti jelzálogjog jogosultjának, hanem a munkáltató jelzálogjoggal biztosított követelésének a kielégítését is.

A kezesség beváltásához benyújtott igénylőlap szerint az ingatlan hitelbiztosítéki értéke: 6.700.000 Ft, a felperes javára 4.020.000 Ft és járulékai, az otthonteremtési támogatásra 450.000 Ft és járulékai, a munkáltató javára 400.000 Ft és járulékai erejéig bejegyzett a jelzálogjog. A három jelzálogjog összegeinek összeadása után az ingatlan hitelbiztosítéki értékéből a Magyar Állam készfizető kezességgel biztosított összegére már nem jut fedezet. Az adóhatóság és az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a felperes által nem vitatott, továbbá közölt tények, adatok és az alkalmazandó jogszabályok összevetésével, hogy az állam annak tudatában vállalta a készfizető kezességet, hogy a hitel fedezetéül szolgáló ingatlan csak a jelzálog-hitelintézet jelzálogával terhelt, így a munkáltatói kölcsönhöz kapcsolódóan a munkáltató jelzálog jogának a bejegyzése a kezes helyzetét végrehajtás esetére hátrányosan befolyásolta.

Rögzíti a Kúria, hogy a banki kölcsönszerződés felmondásakor a vissza nem fizetett kölcsön (deviza közép árfolyamon számolva) már: 11.339.897 Ft volt.

A felperes a Pp. 164.§ /1/ bekezdésében foglalt bizonyítási kötelezettsége ellenére nem cáfolta meg, hogy a Vht. 165.§-a, 167.§-168.§-ai, 170.§ /1/ bekezdése szerinti kielégítési sorrend alapján a kezes helyzete a munkáltató jelzálogjogának bejegyzésével végrehajtás esetére hátrányosabbá vált a hitelszerződés megkötésekor helyzetenél. Így az a Ptk. 273.§ /2/ bekezdésében előírt szabály, hogy a kezes kötelezettsége nem válhat terhesebbé, mint amilyen elvállalásakor volt, egyértelműen meghatározta az adóhatóság jogszerű rendelkezését: a kérelem elutasítását.

A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perbeli jogkérdéshez a Pp. 221.§ /1/ bekezdése szerint pontos, a valósággal egyező tényállást rögzített, az irányadó jogszabályokat nemcsak ismertette, hanem idézte is azokat, a tényállás és a jogszabályok ütköztetése alapján döntése jogszerű.

A felperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozottak sem a jog-, sem a ténykérdések körében nem cáfolták meg az elsőfokú bíróság jogszerű rendelkezését.

Mindezek folytán a Kúria a jogerős ítéletet, amely a felülvizsgálati kérelemben megjelölt, a jogkérdéshez tartozó jogszabályhelyeket nem sértette meg, a Pp. 275.§-ának /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria a pervesztes felperest a Pp. 270.§-ának /1/ bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78.§-ának /1/ bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati költségének a megfizetésére.

A tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről a Kúria az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50.§-ának /1/ bekezdése, a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986./VI.26./ IM rendelet 13.§-ának /2/ bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2014. június 05.

Dr. Lomnici Zoltán sk. a tanács elnöke, dr. Kurucz Krisztina sk. előadó bíró, dr. Kárpáti Magdolna sk.bíró